

A Dél-Magyarország nyilvános interjúja

Téma:

A kereskedelem és az új mechanizmus, a hiánycikkek, a kereskedelmi morál

Válaszol:

Dr. Csikós Ferenc, a városi tanács vb titkára

A Dél-Magyarország szerkesztősége a héten megtartotta második nyilvános interjúját. Ezúttal — kereskedelmi szakemberek és más meghívottak jelenlétében — dr. Csikós Ferenc, a Szeged városi tanács végrehajtó bizottságának titkára (képünk jobb oldalán) adott választ lapunk kérdéseire. A Hazafias Népfront Szeged városi bizottságával közösen megrendezett tanácskozáson, a népfront székházában Lacsán Mihályné, a népfront városi bizottságának alelnöke, országgyűlési képviselő mondott bevezetőt, majd Sz. Simon István, a Dél-Magyarország szerkesztő bizottságának tagja tette fel a kereskedelemmel kapcsolatos közérdekű kérdéseket dr. Csikós Ferencnek.

A nyilvános interjú jelent Balog István, az MSZMP Szeged városi végrehajtó bizottságának tagja, a pártbizottság osztályvezetője is. Szerkesztőségünk kérdéseit csak választ kaptak.

és az azokra adott válasz elhangzása után a jelenlevők is több kérdést intéztek a városi tanács vb titkárához, melyekre ugyan-

Vállalatok versenyéből — kulturáltabb kiszolgálás

Milyen változások várhatók, milyen tervekben dolgoznak a szegedi kereskedelemben az új mechanizmussal kapcsolatban? Várható-e, hogy újabb vállalatok, termelőszoövetkezetek stb. kapcsolódnak be a kereskedelmi és a vendéglátó hálózatba?

— A városi tanács 1964-ben jóváhagyta Szeged húszéves kereskedelmi fejlesztési tervét. Ezt újójag átértékelte és örömmel állapíthatjuk meg, hogy nagyobb változtatásokra az új mechanizmus érvénybe lépése után sem lesz szükség — a terveket be kell iktatnunk a többszektörűség elvét, új módon kell értelmeznünk a kereskedelmi vállalatok önállóságát, felelősségét és kezdeményezését. Vagyis: a kereskedelemben is előtérbe kerülnek a közgazdasági módszerek. A vállalatok lehetőséget kapnak arra, hogy bolthálózatukat saját forrásaikból is fejlesszék. Az új mechanizmus természetesen alkalmas ad e vállalatok kezdeményezésére is. Erre szükség is, van, mert a lakosság jobb ellátását, az udvarias és kulturált kiszolgálást így fokozottabban lehet biztosítani, mint ma, amikor bizonyos vállalatok monopolisztikus helyzetben vannak. Szegeden is módot adunk arra — természetesen a népgazdasági érdekek messzemenő figyelembevételével — hogy üzemek, termelőszoövetkezetek közös vagy egyéni vállalkozásban kereskedelmi tevékenységet is kifejthesse- nek. Így például máris felkértük a MESZÖV-öt, hogy létesítsen ABC-kisáruházat az Odessza körút és a Bérkert utca sarkán; a termelő-

szoövetkezetek közös vállalkozásában elősegítjük olyan árudák megnyitását, melyekben tökehúst, húskészítményeket, baromfit, tejet és tejterméket, zöldséget, gyümölcsöt és egyéb, saját termelésből származó élelmiszereket árusíthatnak. Ehhez ugyan még fel kell oldani bizonyos korábbi korlátozó minisztériumi rendelkezéseket, de az új mechanizmus szelleme bizonyára garantálja is ezt a szükség-szerűséget. Ezenkívül több nagykereskedelmi és ipari vállalat is ajánlkozott, hogy boltokat szeretne nyitni. Így például a Minőségi Cipőgyár, a RÁVILL, a Sport- és Játék Nagykereskedelmi Vállalat, a PIÉRT. Mindez a választék bővítését és a jelenlegi szolgáltatások kiterjesztését eredményezné, amelyből a vásárlóknak származna legnagyobb haszna.

— Ezek a változások az üzlethálózat aránylag gyorsabb és minőségi fejlesztését jelentik majd, minthogy az üzletek létesítő vállalatok anyagi hozzájárulása elengedhetetlen.

— Ehhez a témához tartozik az is, hogy 1967-ben a Marx téri piacon korszerű pavilonok felépítését tervezzük, amelyekben a szegedi és a szegedi járási termelőszoövetkezetek elárúsítóhelyeket kapnak.

Gyorsabb ütemben kell fejleszteni a vendéglátást!

Szegeden a vendéglátóipar fejlődése sem arányában sem minőségében nem tartott lépést az általános kereskedelmi színvonaljavulással, sőt a nagyobb igénybevétel miatt bizonyos visszaesés tapasztalható. Leromlottak a vendéglátó üzletek (Jégkúnyhó, Liget, Takaréktár utcai és Roosevelt téri halászcárda, Búza, Sárkány stb.), s kevés az olyan étterem, amely tartósan marasztalja a vendéget. Van-e a tanácsnak terve vendéglátó hálózat radikálisabb rendbehozására?

— Kétségtelen, hogy a vendéglátásban nem haladtunk előre olyan mértékben, ahogyan ezt a szegedi lakosság igényei és a megnövekedett idegenforgalom megkövetelné. A vendéglátó vállalatok üzletei csak nagy erőfeszítésekkel tudták el- látni a lakosságot és az ide utazó turistákat, mert fel- szerelési elmaradottsággal

küzdenek és hiányos a vendéglátás kultúrája is. A vállalatok vezetői ugyan igyekeztek kiküszöbölni ezeket a hibákat, de nem azzal az igyekezettel, mint ahogy elvárhattuk volna. A szegedi vendéglátás nagyobb vendégsereg beáramlása esetén eddig is gyakran zavarba jött és jogos az az igény, hogy ezen a téren is meg-

gyorsítsuk a fejlődést. Ed- dig azonban ehhez nem volt elegendő anyagi erő. A saját beruházási költsé- geket amúgy is korszerűt- len kis üzletek javítgatá- sára kellett fordítani, hogy megfeleljenek a közegés- ségügyi követelményeknek és fenn tudjuk tartani a nélkülözhetetlen közétkez- tést.

— A szóvá tett leromlott üzletek egynémelyikének sorsa megpecsételődött. Már ismeretes, hogy a Jégkúny- hót bezárják, átalakítják; a Takaréktár utcai halászcár- da épületét lebontják; a Roosevelt téri halászcárda jelenlegi helyén megszűnik a jövő évben és más helyen nyitják meg; az újszegedi Liget-vendéglőt valószínűleg bisztróvá alakítják, a Vigadó helyén pedig saját beru- házban szállodát, éttermet, presszót tervez a Csongrád megyei Vendéglátó Vállalat.

— A harmadik ötéves tervben az említettekén kí- vül nagy kapacitású bisztró készül a Lenin körút és a Károlyi utca sarkán, étterem és eszpresszó Tarjántele- pen, kisvendéglő a petőfi- telepi Csap utcában, étte-

rem és presszó a Bécsi kör- úton; Felsővároson megépí- tik a vendéglátó vállalat cukrászüzemét, s a Zsótér- ház teljes felújítása során megnyílik majd az újjáala- kított Alföldi-étterem és annak pincebárja. A Hun- gária Szálloda és Étterem Vállalat a Royal Szállót fel- újítja és bővíti a töszom- szédságában levő foghíj be- építésével; már 1967 máju- sában megnyitja az Oskola utcában a speciális „Alabár- dos” éttermet és borkösto- lőt alakít ki, teljesen fel- újítja a Hungária szálló- dat és éttermet, továbbá szerepel tervei között a Vi- rág-cukrászda bővítése is. E tervek végrehajtása so- rán a Royal Szálló épületé- ben ismét megnyílik majd régi helyén a kávéház.

— A hálózattfejlesztésbe bekapcsolódik a MESZÖV és több termelőszoövetkezet is. Előbbi az újszegedi part- fürdőn épít bisztrót, az Odessza körút és a Bérkert utca sarkán pedig étter- met és presszót, utóbbiak speciális csárdákat alakíta- nak ki a város különböző részein korábban is hason- ló célokat szolgált helyisé- gekben.

Anyaghiány, árproblémák — és a hiánycikkek

A szegedi üzletekben gyakran mondják egy-egy keresett cikkre: nincs. Gyermekek és női kötőtholmik, műszálas rövid- és divatruk sokak által keresett méretek, főként cipők, bizonyos elektromos háztartási cikkek és alkatrészek, gyer- mek és felnőtt irhákabátok stb. után sokat kell futkosni a vásárlóknak. Mit tesz a szegedi kereskedelem a ren- delések megismétlésén túl e cikkek beszerzéséért, van-e köz- vetlen kapcsolata a gyárakkal?

— A kereskedelmi mun- kában az áruellátás a leg- közérdekűbb. Szeged nagy- és kiskereskedelmi vállalatai maximális igyekezettel töre- kedtek a lakosság mind jobb és jobb ellátására, na- gyon sok lelkes kereskedő utazik egész esztendőben olyan áruk beszerzéséért, amelyek egy-egy időszak- ban, vagy általában hiány- zanak az üzletek polcairól. Rendszerint olyan cikkekről van szó, amelyekből emlé- kezetünk szerint még soha- sem volt bőségesen. Eppen ezért arra nem is gondolha- tunk, hogy ezeket a problé- mákat egycsapásra meg le- hetne oldani. Vannak úgy- nevezett országos hiánycik- kek, melyekből az ipar — anyaghiány vagy kapacitás- szűke miatt — eleve nem tud elegendőt szállítani, de árproblémák és egyéb ne- hézségek is súlyosbítják a gondot.

— Az MSZMP Központi Bizottsága 1966 májusi ha- tározata a gazdasági mecha- nizmus reformjáról új fel- adatokat megvalósítást tő- zik ki a kereskedelmi poli- tikában is. A jövőben na- gyobb szerep jut a szabá- lyozott piaci viszonyoknak, megváltozik az ipari és kereskedelmi vállalatok kö- zötti kapcsolat, a termelők maguk lesznek felelősek áruik eladásáért, ami fel- tétlenül arra készteti őket, hogy jobban igazodjanak a szükségletekhez. Az új vi- szonyok között a kereskede- lem majd nagyobb hatást tud gyakorolni az iparra, igényesebb lehet vele szem- ből, a nem megfelelő ter- mékeket nem veszi át.

— Kötött- és rövidáruból Csongrád megyében a nagykereskedelmi vállalat raktáraiban jelenleg körül- belül 50 millió forint érte- kü készlet van. A boltok hozzávetőleg 5–6 millió fo- rint árukészlettel rendelkez- nek. Szintetikus kötöttáru- ból az igényeknek mégis- csak 50–60 százalékát tud- ják kielégíteni. Kártolt gyapjúfonalból és zefir gyapjúanyagból készült cik- ket sem tudnak a kereset- arányában forgalomba hoz- ni, annak ellenére, hogy a

kereskedelmi vállalatok számtalan ktsz-tól és taná- csi vállalatától beszerzett áruval bővítik a készletü- ket és választékukat. Kon- fektióárukból a terliszter, pester, yester stb. alapanya- gokból készült cikkek hiá- nyoznak leginkább, jóllehet az idén a tavalyinak mint- egy kétszeresét hozták már forgalomba. A szörmeáru hiánya országos anyagszű- kével függ össze.

— A Csongrád megyei Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat az idén helyi áru- alapokból 16 millió forint értékű keresett cikket szer- zett be, de így is sok min- dennel adós maradt a vá- sárlóknak. A Cipőnagykeres- kedelmi Vállalat raktárkészle- te mennyiségileg elegendő lenne, hiszen 35 millió fo- rint értékű cipővel rendel- kezik. Javult a választék is, női körömcipőből pél- dául jelenleg éppen 20 féle van forgalomban. Itt in- kébb a szám szerinti vá- laszték hiánya okoz gondot. Jelenleg például 27–30-as gyermekcsizma nem kapha- tó. Nem egyenletesen szál- lit az ipar, olykor csak bi- zonyos méreteket küld a ke- reskedelemnek. Ezen tárgya- lásokkal eddig is igyekezett segíteni a kereskedelem, de sajnos nem mindig eredmé- nyesen.

— Bizonyos elektromos háztartási cikkek hiánya abból ered, hogy az ipar nem tudja kielégíteni az igényeket. Kávéfőzőkből, villanyborotvákbl, magne- tofonokból, lemezjátszókból sokkal többre lenne szük- ség. A Vegyesiparcikk Kis- kereskedelmi Vállalat az idén kísérletként már ipari beszerzéseket is eszközölt körülbelül három és fél mil- lió értékben. Ezzel enyhít- tette a villanyszerelei cik- kek, elektromos berendezé- sek stb. hiányát. Külön ne- hézséget okoz Szegeden az extra méretek beszerzése.

— Ezek az ellátási prob- léma végül is csak hosz- szabb idő alatt, az új me- chanizmus körülményei kö- zött, a kereskedelem gon- dos piackutatásával, az ipar nagyobb rugalmassá- gával enyhíthetők.

kosság panasza egyre keve- sebb a sütőiparra. Ezért a tanács ma már főleg azért bírálja a sütőipart, mert nem törekszik a választék bővítésére. Példaadó ebben Kecskemét sütőipara, amely legalább 30 fajta péksüte- ménnel látja el a lakossá- got. A szegediek tartózkod- ását még csak megmagya- rázni sem lehet, mert a sü- tőipar a kereskedelemre há- rítja a felelősséget, mond- ván, hogy nem rendel, a kereskedelem pedig azt mondja: forgalomba hoz- nánk, de nem gyárt az ipar. E gyenge kifogások mellett a valódi ok a ren- delés túlzott óvatossága le- het. De a sütőipar sem tö- rekszik többre, mert saját pavilonjaiban sem bővebb a cikklista.

— A szegedi tejjelátás valóban nagyon sok jogos panaszra ad okot. A kor- szerűtlen tejüzem a megnö- vekedett igényeknek csak mintegy 40 százalékát tudja

biztosítani, a többi tejet vi- dékről szállítják Szegedre, Makóról és Hódmezővásár- helyről. A szállítás, különö- sen meleg időben, rontja a tej minőségét, gyorsítja a savanyodás folyamatát. Ezen generálisan csak az új sze- gedi tejüzem segít, amely- nek építése már megkezdő- dött, de termelni csak 1968- ban fog. A jelenlegi tej- üzem vezetőinek addig is mindent el kell követniük, hogy az egészségügyi köve- telmények betartásával biz- tosítsák a tejet Szeged la- kosságának. S mindezt úgy kell megszervezni, hogy a vásárlókat anyagi károsodás ne érje. Amennyiben pél- dául a vevők minőségileg nem megfelelő tejet, vagy tejtermékeket kapnak a boltokban, azt vigyék vissza, mert a kereskedelem az összement tejet köteles visszaváltani, amennyiben nem a vevő gondatlansá- gából romlott meg.

Szigorúbb ellenőrzés, súlyosabb büntetések

Sok a panasz a kereskedelmi morálra. Az ÁKF, a Minősé- gellenőrző Intézet, a Népi Ellenőrző Bizottság, a társadalmi ellenőrök stb. sok visszaélést tapasztalnak. Ez csökkenti a vásárlók bizalmát. A közvélemény ugyanakkor enyhének ta- lálja a kiszabott büntetéseket. Mi erről a véleménye?

— Meggyőződésünk, hogy a kereskedelmi dolgozók ál- talában becsülettel és hiva- tástudattal végzik munká- jukat. Mint minden szak- mában azonban, itt is akad- nak olyanok, akik az anyagi javak megszerzésének köny- nyebb, de nem tisztességes útját választják. Nem tar- toznak a törzsgárdához, nem hivatott kereskedő em- berek, leginkább olyanok, akik éppen ezért a „lehető- ségért” próbálkoznak a szakmában. Kétségtelen azonban, hogy rossz fényt vetnek arra a becsületes többségre is, amely ugyan- csak fellép az egész szak- ma hitelét rontó ténykedé- sük ellen.

— A panasz valóban sok. A kérdésben említett szer- vek széles körű ellenőrzé- se során árdragításokat, súlyosonkításokat tapasztal- tak, találkoztak olyan eset- tel, hogy minőséghibás árut teljes áron adtak el stb. Ezért az ÁKF 1966-ban Szegeden 150 kereskedelmi dolgozót sújtott pénzbírság- gal. A Minőségellenőrző In- tézet 306 mintából mintegy 100-at kifogásolt. A válla- latok ellenőrzési csoportjai árdragítás miatt 78 alkál- mazottal szemben kezdemé- nyeztek szabálysértési el- járást. A büntetés: 100–500

forint. — A hatalmas arányú el- lenőrzés nagyon sok ese- tet felderít. A büntetések kiszabásában azonban már nem olyan egyöntetű a kö- vetkeztetés. A KÖJAL igen szigorúan veszi köte- lességet, a vállalati ellenőr- zés már kevésbé. Ezért el- sősorban ezt kell szigoríta- ni, itt kell megszüntetni a még fel-fellelhető liberaliz- must.

— Mindehhez ma már ko- molyabb utasítások is segít- séget jelentenek, mint pél- dául a belkereskedelmi mi- niszter és a SZÖVOSZ el- nöke 80/1966 (K. E. 30.) Bk. M.—SZÖVOSZ utasítás a hálózati dolgozók működési bizonyítványáról.

— A kereskedelmi mo- rál javítása azonban nem- csak ellenőrzés és büntetés dolga, hanem elsősorban a nevelés. Ezért a vállalatok vezetőinek maximálisan tö- rekedniük kell arra, hogy a kereskedelem és a vendég- látóipar alkalmazottai tisz- tességes munkával mind jobban megtalálják anyagi számításaikat és vessék meg azokat, akik a fogyasztók vagy a társadalmi tulajdon megkárosítása árán akarnak illetéktelen haszonhoz jut- ni.

Elavult szabványok, hosszú út a fogyasztóig

A kereskedelem időnként hibás árut is átvész az ipartól. Ezért rengeteg például a panasz a cipők minőségére. Miért nem szigorítja a kereskedelem a minőségi ellenőrzést?

— A kereskedelem nem gyedévben 425 ezer forint kötbért kapott az ipartól minőséghibás áruk miatt. — A vásárlónak csak ki- fogástalan minőségű, vagy a feltüntetett minőségnek meg- felelő árut szabad kiszol- gálni. Ha nem így történ- né, vagyis a vevő minősé- gi kifogása jogos, az árut ki kell cserélni, meg kell javítani vagy a vételárat le kell szállítani. Szegeden az idén körülbelül ezer pár ci- pőt cserélt ki a kereskede- lem.

— Arra ösztönözzük a ke- reskedelmi vállalatokat, hogy az áruátvételnél még nagyobb figyelemmel legyen a minőségre, mert ezzel a vásárlók érdekeit védi, s ugyanakkor az ipart is ki- ógástalan minőségű cikkek gyártására ösztönzi.

Az ÉM. Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalat felvételre keres földmunkagépek hidraulikus beren- dezéseinek javításához értő

szakmunkást,

valamint

marós szakmásokat

Jelentkezés: Szeged, Bocskai u. 10–12. Munkaerő- gazdálkodás.

xS. 577